

TRANSMISSION FROM DARK SPACES

NYNNE LIVBJERG &
PERNILLE PRIERGAARD WORSØE

FORORD

Af Henrik Broch-Lips, leder af Kunsthal NORD

Nynne Livbjerg (f. 1967) og Pernille Priergaard Worsøe (f. 1969) er to talentfulde billedkunstnere, der begge tog afgang fra Det Kgl. Danske Kunstakademi midt i 1990'erne og som tidligt i karrieren modtog det eftertragtede tre-årige arbejdslegat samt flotte præmieringer af Statens Kunstfond.

De var den gang meget aktive i udstillingsmiljøet, men trods interessante projekter og udstillingsaktivitet har de to eksperimenterende kunstnere dog været knapt så synlige på den danske kunsts scene i de senere år.

Det besluttede vi at ændre på, og inviterede derfor Nynne Livbjerg og Pernille Priergaard Worsøe til Aalborg for at skabe et særligt stedspecifikt og personligt projekt. Nu har de så skabt en bevægende udstilling, der dels forholder sig aktivt til kunsthallen som tidligere transformestation, hvor det sorte kul blev transformeret til hvidt, elektrisk lys og dels til eksistentielle, filosofiske problematikker.

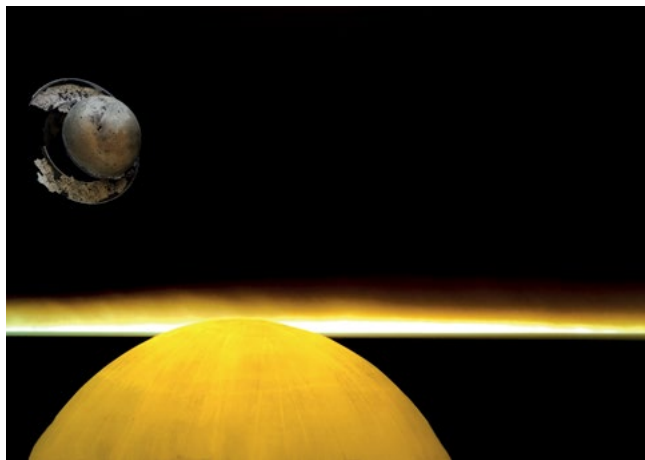
'Transmission from Dark Spaces' tager afsæt i velkendte dobbelttydigheder og kontraster, som skønhed og dæmoner, samfund og natur, drøm og virkelighed og lys og mørke; alle velkendte og dualistiske fænomener, som er en del af vores fælles eksistens.

Udstillingen kan umiddelbart fremstå sort og dystopisk uden meget håb, men som den irske digter Dylan Thomas i 1949 så smukt skrev 'Dark is a way and light is a place', så skal vi blot huske, at vejen til lyset er gennem mørket. Set sådan er 'Transmission from Dark Spaces' fuld af håb, lys og utopi.

ET SKUB UD I MØRKET

Af Anne-Sofie Toft Larsen, cand. scient. sociologi

Udstillingen 'Transmission from Dark Spaces' i Kunsthall NORD giver anledning til flere måder at reflektere over relationen mellem lys og mørke. Og det er, hvad enten man anskuer den

som en iboende dualisme, som hinandens modsætninger, der aktivt kæmper imod hinanden, eller som en kommunikation fra den ene til den anden, hvor selve opretholdelsen er betinget af

eksistensens af den anden. Nynne Livbjerg og Pernille Worsøe Priergaards værker aktiverer fortællinger om pessimisme og optimisme, oplysning og mørklægning, tid og sted og fungerer derfor som et lys, hvorigennem vi kan forstå nogle af sindets og samfundets skyggesider.

Optimistisk fortælling

Lyset og mørket er en del af vores eksistens fra fødsel til død - også i et samfund, der er mere belyst end nogensinde før. Oplysning og viden er tilgængelig 24/7, samtidig med at det enkelte menneske i stigende grad bliver overvåget – endda uden at blive oplyst om det.

Den tilgængelige data bekræfter den vestlige verdens historie og udvikling, som er blevet fortalt siden den franske revolution i 1789: Gennem fremskridt (som i nyere samfundsretorik bliver betegnet som "vækst") kan vi selv skabe vores fortælling om en verden, der er både friere, mere retfærdig og tilmed mere menneskelig end den, vi har overtaget fra tidligere generationer.

I dag lever de fleste af os i lyset af denne positive skildring, der skal bekræfte, at vi har det godt, er optimister, smiler og er i konstant udvikling og fremgang. Samtidig vokser antallet af psykiske lidelser som angst, stress og depression hvert år og WHO forudser, at depression allerede i 2020 bliver den sygdom, som belaster sundhedsvæsenet i den vestlige verden mest¹. I det moderne samfund mærker vi tydeligvis "the blue" og "the dark", indvendigt, men udadtil ser tilværelsen lys og god ud.

Rovdrift og nyt fokus

Ifølge sociolog Anders Petersen er psykiske lidelser som angst, stress og depression en konsekvens af det, han kalder

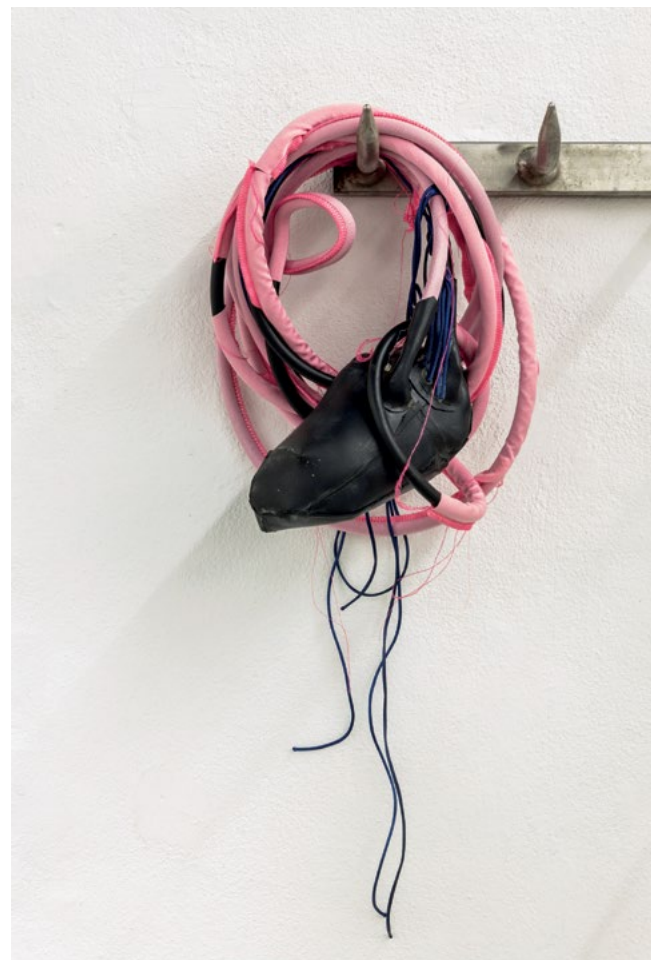
præstationssamfundet, hvor vi mennesker konstant bliver presset til at være aktive, funktionsdygtige, under personlig udvikling og omstillingsparate især i forhold til arbejdsmarkedet². Anders Petersen beskriver, at det netop er dette nutidens mantra, der driver rovdrift på menneskets psyke. Siden 1980'erne har vi som samfund ændret vores fokus fra de sociale omstændigheder, under hvilke specifikke lidelser opstod, til at have fokus på symptomer, der kan definere bestemte lidelser, og føre til en diagnosticering. Altså fra fokus på omstændighed til symptom. Dette skifte i fokus betyder, at diagnoser ikke længere anses som et socialt ansvar, men som et individuelt problem³.

Kig udad

Psykolog Svend Brinkmann deler Anders Petersens bekymring, og skriver i sin bog 'Stå fast', at frem for selvudvikling og selvrealisering, hvor det hele handler om at kigge indad, skal vi til at kigge udad. På hinanden og på fællesskabet. Vi skal se på det, der er større end den enkelte⁴. For det er netop ved at opdage alt det, der omgiver os, og det, der overskrider én selv, at livet giver mening. Vi er kun noget i kraft af hinanden, og for hinanden, mener Svend Brinkmann.

I bogen 'Stå fast' har Svend Brinkman dedikeret et helt afsnit til antikkens filosoffer som Marcus Aurelius og Seneca. Ifølge Svend Brinkmann erkender disse stoikere, at livet ikke kun er fyldt med fremgang, men også kriser og sorg. Og at døden er et vilkår, vi aldrig må glemme. På den måde er de med til at give os et sprog for eksistensen, som nutidens positive psykologi ikke formår. Der er noget, der gør ondt – og vi kan ikke bare "komme videre" eller tage en ja-hat på hele tiden⁵. Hvis vi skal kunne kæmpe imod den stigende individualisering, så er vi nødt til at kigge på de rammer, vi lever under.

Mørklagt landskab

I et af Nynne Livbjergs værker på udstillingen 'Transmission from Dark Spaces' hænger der to astronautdragter på en sortmalet væg foran en horisontal gulvinstallation, der kunne ligne et dystopisk og fremmed landskab. Værket kan måske tolkes som en opfordring til at komme ned af den sorte væg, eller ud af den selvforskyldte umyndighed, ved aktivt at vælge at tage sin tæt omsluttende vakuumdragt af. Hvis vi fortsætter hjælpeløst ophængt forbliver vores egen eksistens måske et ukendt, mørklagt og fremmed landskab?

Udstillingens værker bevæger sig generelt og konstant mellem individforståelse og samfundskritik ligesom Frankfurterskolens kritiske teori, hvor målet var at udarbejde en tese om forholdet mellem det kapitalistiske samfunds økonomi, psykologi og kultur. I Frankfurterskolen benyttede man sig således af Sigmund Freuds teori om personligheden som et supplement til marxismens teori, og gennem psykoanalysen kunne man "oversætte" det underbevidste til samfundet og vise, hvorledes det når helt ind i den menneskelige psyke og skaber individer, som underordner sig den samfundsmæssige strukturs krav.

Hverdagens fængsel

Et par andre værker af Nynne Livbjerg, 'The Wasteland' og 'The Wasteland II' er med tydelig reference til T.S. Elliots digt 'The Wasteland' (1922), der omhandler lyset og mørket i et samfund og en civilisation, der gradvist er blevet nedbrudt. "Ødelandet" er beboet af mennesker, der går sovende gennem deres liv, og i resterne af denne verden er der en sværm af torturerede sjæle i et evigt "helvede", hvor hverdagens monotoni bliver beskrevet som et metaforisk fængsel. I dette hverdagens fængsel er livet blevet mekanisk og tomt for mening. T.S. Elliot var en af de første, der skrev om den

urbane fremmedgørelse, og for ham var der ofte ingen vej ud af ødelandet – den eneste reelle vej var døden⁶.

'Transmission from Dark Spaces' fortæller således om lys og mørke, og der bliver både ansporet et sortsyn og et lys i og ud af mørket. Udvejen findes i en nedbrydelse af det eksisterende eller det blokerende. Værket 'The Wasteland' består af en nedbrydningskugle (wrecking ball), der rammer et stort stykke stof, der omkranses af farver rundt om det sted, hvor kuglen rammer, og nedbrydelsen har fundet sted. De farvede mønstre kunne endda ligne en Phoenix der rejser sig fra asken – genfødt og fornyet. En autonom og revolutionær handling, der transformerer et samfund eller en indre kamp ud af sindets mørke afkroge.

Sund fornuft i en tynd tråd

I 1947 blev filosof og sociolog Theodor Adorno anklaget for at være kulturpessimist. Han havde sammen med filosof Max Horkheimer netop udgivet 'Oplysningens dialektik'. I bogen forsøger de to forfattere at forstå, hvordan Hitlers nazistiske regime og masseudryddelsen af jøder kunne indtræffe på et tidspunkt, hvor vi som europæere ellers tilsyneladende var mere oplyste end nogensinde før. De kommer frem til, at nazismen opstod på grund af oplysningen og altså som konsekvens af det vestlige samfunds egen udviklingshistorie⁷.

Horkheimer og Adorno mente, at fremskridtet kom med en meget høj pris. Ganske vist har vi fået mere viden om naturen og er hermed blevet bedre til at beherske den gennem teknologi. Men prisen er, at vi har glemt, at vi selv er natur, og da vi ikke kan omgå naturen på nogen anden måde end at beherske den, bliver beherskelsen til en undertrykkelse af os selv⁸.

Afskaffer pauser

Det kan overføres til det moderne samfund, hvor kommunikationsteknologien synes at besværliggøre det sociale liv mere end nogensinde før. For hvad skal man bruge samvær med andre mennesker til, når man kan kigge ned i sin lysende mobiltelefon? Hvad skal man bruge hverdagens pauser og

refleksion til? Er det ikke bedre, som den positive psykologi opfordrer os til, at fokusere på, hvordan vi skaber gode og vellykkede liv for os selv, i stedet for at dvæle ved alt det, der ikke fungerer? Er det ikke bedre at holde os i fremgang, beskæftiget og underholdt?

Hvis det lykkedes os at skaffe sortsynet, ligesom pauserne i hverdagen, er vi måske godt i gang med at afskaffe hele det dualistiske livssyn, der har haft grundlæggende betydning for vores demokrati, kultur og måde at anskue verden på. Kunst skaber pauser og mulighed for kritisk refleksion, men kritiske spørgsmål, mødes ofte med en offerindstilling, der forklædes som optimisme eller sund fornuft. I dag betyder den herskende sunde fornuft, at vi er ved at ødelægge livsbetingelserne for os selv og fremtidige generationer. Optimismen har for alvor vundet, og oplysning kan ikke længere betegnes som en modsætning til mørke.

Totalisering af det imaginære

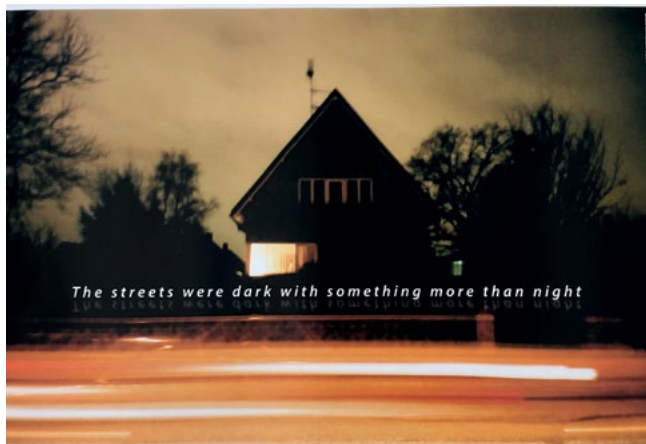
Oplysning er en bevægelse fra umyndighed mod myndighed; den er processuel. Dette var den tyske filosof Immanuel Kants ærinde, og samtidig en kritik af det umyndige menneske. Men i dagens præstationssamfund er de umyndige mennesker ikke frie, selvom de måske bilder sig ind at være det. Den korean-

ske filosof Byung-Chul Han skriver i sin bog 'I Sværmen', at den konstante identitetskamp for at blive nogen udvikler tvang med hensyn til præstation, selvoptimering og selvudbytning. Men mere frihed betyder mere tvang og mere pres⁹. Samtidig ynder vi at distrahere os selv med underholdning, på et ual af lysende skærme, hvorved vi forbliver umyndige.

Byung-Chul Han beskriver, at denne umyndighed især finder sted i kraft af den igangværende digitalisering. Homo digitalis kalder han os mennesker, og vi optræder ganske ofte anonymt, men er ikke ingen, snarere nogen, nemlig en anonym nogen. Det digitale medium får i stadig højere grad det reale til at forsvinde. Det totaliserer det imaginære og skaber et narcissistisk rum af lys eller mørke, som alle kan lukke den enkelte inde i. Byung-Chul Han mener, at det er samfundets tiltagende egoisering og automatisering, der radikalt indskrænker rum-

met for fælles handlen og dermed også forhindrer dannelsen af en modmagt, som virkelig formår at sætte spørgsmålstejn ved den kapitalistiske orden¹⁰.

Hverdagens oase

Den digitale tidsalder er ikke oplysende, men tværtimod mørklæggende. I stigende grad søger vi oplysninger om det, vi allerede er interesseret i, og bekræfter det, vi allerede mener og ved. Den store adgang til oplysning holder os med andre ord "In the Dark". Den største fælde ved vores skyklapper er, at der ikke længere kan etableres en kollektiv transformativ kraft. I dag er vi blevet frigjort for industrialismens maskiner, som slavebandt og udbyttede os, men de digitale apparater medfører en ny tvang, et nyt slaveri. De udbytter os for så vidt endnu mere effektivt, idet de i kraft af deres mobilitet forvandler ethvert sted til en arbejdsplads og en hver tid til arbejdstid.

LET THE FALL BE YOUR CALL

The image shows an interior space, likely a lecture hall or a small theater, with a brick floor. Rows of modern chairs with light-colored wooden backs and black seats are arranged on both sides of a central aisle, facing a large projection screen at the far end. The screen displays a digital image of a road at night, illuminated by streetlights that recede into the distance. The text "LET THE FALL BE YOUR CALL" is superimposed on the road scene in a red, sans-serif font. The room is dimly lit, with the primary light source being the projection screen. To the left of the screen is a dark, possibly black, wall or curtain. To the right, a portion of a brick wall is visible.

**WHAT APPEARS TO BE A FLOATING ORB
IN THE BLACKNESS OF SPACE ...**

Who shows the way
through the darkness

We move in the velocity of light
but we grope in the dark

How did we get that far
How could we believe in control of space

now it's point of no return
Now it's time to let you fall

fall through the black hole fall
fall through the black hole fall
black holes
black holes

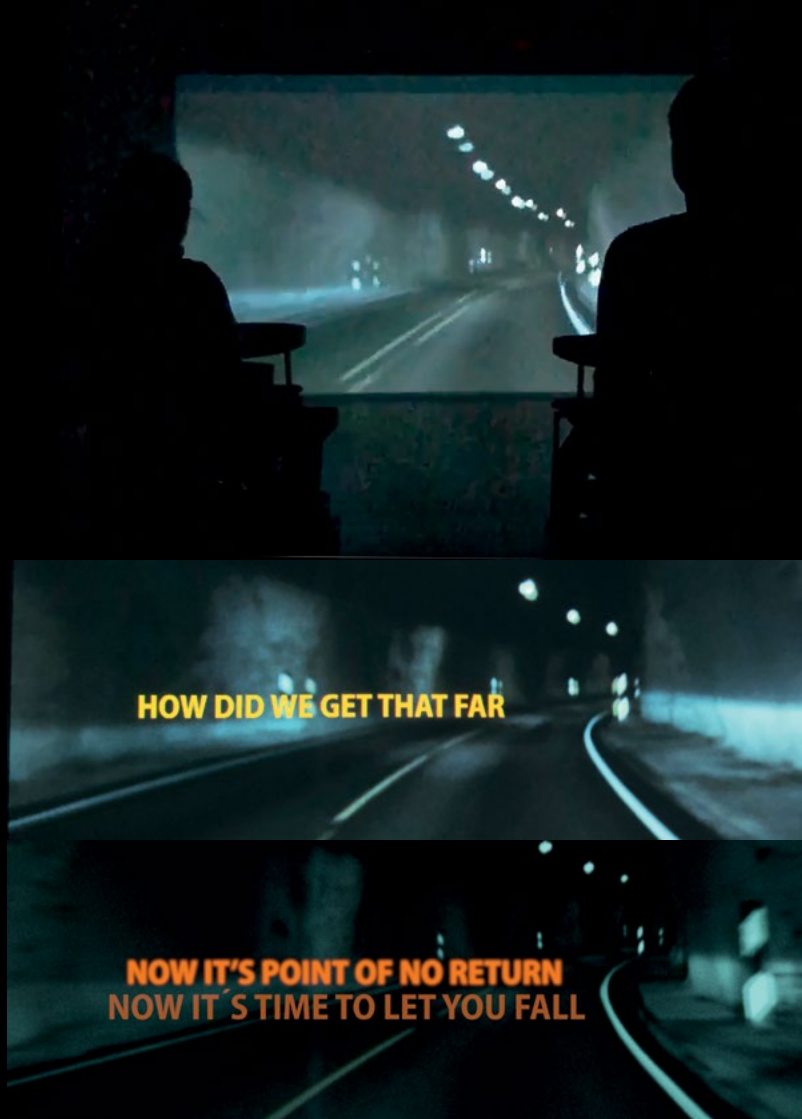
there is always a crack where the light comes in
where the night becomes the rest of the day
maybe there's someone to catch you on your way

fall, fall, fall
just drop it all
let the fall be your call

It will remain a secret
how you become a star
when you can answer back the black

you know when you glow in the dark
then it's time to seize the day
to take it back

take it back ...

HOW DID WE GET THAT FAR

**NOW IT'S POINT OF NO RETURN
NOW IT'S TIME TO LET YOU FALL**

Den tyske professor i sociologi, Hartmut Rosa, har for nylig beskrevet, hvordan vi forsøger at skabe oaser i hverdagen og livet, hvor vores forhold og hele vores tilværelse ikke er underlagt det evige tidspres, jagten på det næste økonomiske opsving og den fremmedgørelse, som de ydre samfundsforhold og især kapitalismen har ført med sig. I Kunsthall NORD har Nynne Livbjerg og Pernille Priergaard Worsøe skabt en udstilling, hvor der netop er mulighed for at befinde sig i en sådan oase.

Resonans som forandringsmiddel

Hartmut Rosas bud på det gode liv får betegnelsen "resonans". Det kan måske oversættes til "genklang", der samtidig er titlen på hans nye bog. I et interview siger han, at det er ikke altid er det onde at have travlt, eller altid det gode ikke at have travlt. Acceleration er dårlig, når den fører til fremmedgørelse, altså når folk ikke længere er i stand til at være i tæt forbindelse med verden eller med andre mennesker. Hvis vi for eksempel kun tilegner os bøger ved at købe dem, men ikke har tid til at læse dem. Eller hvis du i mødet med en anden ikke har tid til virkelig at være nærværende, eller gå ind i mødet på en måde, så det gør en forskel, om du mødte personen eller ej¹¹.

Hartmut Rosa forklarer, at "det gode møde er kendetegnet ved, at det altid gør en forskel. I det gode møde bliver din tilegnelse af verden derfor transformativ i stedet for instrumentel". Men denne form for møde er truet i vores højhastigheds-samfund, fordi den er langt mere tidskrævende. Det samme gør sig gældende med kunst, der gerne vil i dialog med beskueren, frem for at servere ensidig underholdning på et fad. Resonans kan derfor ses som den forbindelse, der forandrer dig, berører dig, og hvor du ikke bare selv tager imod, men også selv rækker ud.

Udstillingen 'Transmission from Dark Spaces' i Kunsthall NORD kan derfor ses, både som en udfordring til at træde ud af vores selvskabte umyndighed, men også som en opfordring til at forstå det altomsluttende mørke, som oplysningen i nogle tilfælde skaber. Ved at række ud kan man skabe resonans, og ved at forholde sig kritisk kan man både anskue lys og mørke, og skabe en social transformativ kræft der måske endda, hvis man er meget heldig, kan skubbe lidt til samfundets strukturering.

Noter

- 1 Kristeligt Dagblad 11. August 2016, Kim Engelbrecht, 'Det er præstationspresset, der får os til at gå ned med stress'.
- 2 Anders Petersen, 'Depression – vor tidsalders vrangside', Örebro University Library, 2007 + Anders Petersen, 'Præstationssamfundet', Hans Reitzels Forlag, 2016.
- 3 Anders Petersen og Svend Brinkman, 'Diagnoser', forlaget Klim, 2016.
- 4 Svend Brinkmann, 'Stå fast', s. 27-29, Gyldendal, 2014.
- 5 Ibid.
- 6 T.S. Elliot 'Wasteland' (1922) in 'New Collection', Gyldendal, 2008.
- 7 Anders Ramsay, 'Klassisk og moderne samfundsteori', s. 170-172, Hans Reitzels Forlag, 2007.
- 8 Per Jepsen 'Pessimisme', s. 32-34, Aarhus Universitetsforlag, 2018.
- 9 Byung-Chulhan Han, 'I Sværmen', s. 28-32, forlaget Mindspace, 2017.
- 10 Ibid.
- 11 Mathias Sonne, 'Kan du stadig høre verden?', Information, 8. August 2016.

BILLEDLISTE:

VÆRKER AF NYNNE LIVBJERG

- 6 **The silence** 2018
Giclée print 40 x 60 cm.
- 8-9 Udstillingsview.
- 10 **The night boils** 2018
Metal, lykra stof, snor, bemalet akryl
104 x 180 x 150 cm, 50 x 130 cm.
- 12-13, 15
Out of the blue and into the black
Metal, bemalet papmaché,
MDF, velourstof, snor, rødt lampefilter
70 x 290 x 220 cm.
- 16-17 **Took its place among
the elements** 2018
Slagterkrog, gummi, voks, metal, stof
70 x 150 cm.
- 19 **Drømmen** Giclée print 70 x 100 cm.
- 20 **White** 2018, Røgfærvet akryl, stof
200 x 70 cm.
- 21 **Black** 2018, Røgfærvet akryl, stof
200 x 70 cm.
- 22-23 **Unknown transmission** 2018
Bemalet MDF & træ, aluminium,
metal, Ca. 400 cm x 500 cm.
- 24-25 **The waste land** 2018
Installation.
Stof, træ 200 x 250 cm
Gips 80 x 60 cm.
- 26-27 **The waste land 2** 2018
4 stk. Giclée prints, Variable mål.

VÆRKER AF PERNILLE PRIERGAARD WORSØE

- 28-29 **Autonom** 2018
Akryl Ø 213 cm.
- 30-31 **In the shadow of doubt** 2018
Video på fotoprint, 3 min loop
Fotoprint 21 x 29 cm.
- 32 **The streets were dark with
something more than night** 2018
Ta' selv plakater på palle.
50 x 70 cm.
- 33 **Autonom** 2018
Akryl Ø 213 cm.
- 34-37 **What appears to be a floating
orb in the blackness of space
is actually me** 2018
Video 5 min. 44 sek.
Lyrik:
Pernille Priergaard Worsøe
Musik:
Lasse Smed &
Pernille Priergaard Worsøe
Mix:
Lasse Smed &
Hasse Mydtskov
Mastering:
Hasse Mydtskov
Videoproduktion:
Hjertholm Media.

Udgivet i forbindelse med udstillingen:

TRANSMISSION FROM DARK SPACES

Nynne Livbjerg & Pernille Priergaard Worsøe

Kunsthall NORD 08/09 - 28/10 2018

Idé, redigering og forord: Henrik Broch-Lips

Tekst: Anne-Sofie Toft Larsen

Fotos: Niels Fabæk m.fl.

Grafisk tilrettelæggelse: Kim Aagaard

Tryk: Akprint.dk

ISBN: 978-87-970782-0-4

Kunsthall NORD

Kjellerups Torv 5

DK-9000 Aalborg

www.kunsthallnord.dk

STATENS KUNSTFOND

Anna E. Munchs legat

Knud Højgaards Fond

GROSSERER L. F. FOGHTS FOND

- GRUNDLAGT 1944 -

KUNSTHAL
NORD
INTERNATIONAL